

## Nr 412.

Av herr **Bökelund**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 326, angående tillfällig löneroglering under år 1919 för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen ävensom angående förstärkning av de till avlönande av vissa extra befattningshavare inom samma förvaltning samt till vikariatsersättningar m. m. anvisade medel.

I propositionen nr 326 angående tillfällig löneroglering under år 1919 för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen m. m. föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att tillfällig löneförbättring må under nämnda år utgå för vissa i en vid propositionen bilagd förteckning upptagna befattningshavare. I denna förteckning förekomma länsstyrelsernas tjänstemän, men icke de under rubriken fögderiförvaltningarna i riksstaten uppförda tjänstemän, nämligen landsfogdarna, häradsskrivarna och landsfiskalerna, vilka således icke inbegripas i det föreliggande förslaget.

Lönerogleringskommittén, som den 16 september 1918 erhöU uppdrag att verkställa utredning beträffande tillfällig löneroglering för befattningshavare vid statsdepartementen, centrala ämbetsverk, hovrätterna och andra grenar av den civila statsförvaltningen, har i sitt den 20 november 1918 i anledning härav avgivna betänkande icke funnit sig böra föreslå någon löneförbättring för, bland andra tjänstemannagrupper, fögderiförvaltningarnas personal. Skälet härtill angives vara, att denna personals avlöningsförhållanden, »i samband med en ingripande omorganisation, ordnades enligt nya grunder så sent som vid 1917 års riksdag»

I anledning av detta uttalande har landshövdingen R. Hagen i en den 11 februari 1919 dagtecknad, till herr statsrådet och chefen för civildepartementet ingiven skrift på anförda skäl hemställt, att jämväl fögderiförvaltningarnas personal må komma i åtnjutande av den tillfälliga löneförbättring, som kan ifrågakomma för andra statens tjänstemän, varjämte föreningen Sveriges landsfiskaler den 22 i samma månad gjort enahanda framställning vad angår landsfiskalerna. Redogörelse för innehållet i dessa skrivelser förekommer å sid. 42—46 i propositionen, och tillåter jag mig hänvisa härtill. Slutligen har landsfogden Axel Hägg m. fl. landsfogdar i skrivelse den 14 december 1918 gjort framställning om förhöjning av nu utgående löneförmåner för landsfogdarna.

Vid ärendets föredragning har departementschefen efter att hava angivit de skäl, på grund varav han ansett sig icke böra ifrågasätta, att en ny provisorisk löneförbättring anordnas för läroverks- och seminarielärarna m. fl., vilka år 1918 erhållit definitiv lönereglering, anført, att frågan om fögderiförvaltningarnas inbegripande i eller uteslutande från den tillfälliga löneregleringen företedde otvivelaktigt i vissa avseenden frändskap med frågan om lärarnas ställning till regleringen, men att, ehuru jämförelse med övriga tjänstemannakategorier dock låge i allmänhet närmare, han dock icke funne tillräckliga skäl föreligga att nu avvika från löneregleringskommitténs förslag, och ansåg departementschefen, att ej heller den av åtskilliga landsfogdar gjorda framställningen om löneförhöjning borde i detta sammanhang föranleda någon åtgärd.

Den av föredragande departementschefen sålunda uttalade mening har emellertid icke biträtts av herr statsrådet och chefen för civildepartementet, som vid ärendets föredragning avgav särskilt yttrande, så lydande:

»Fögderiförvaltningarnas uteslutande från den tillfälliga löneregleringen synes mig icke av förhållandena påkallad. Jämförelsen med övriga under samma lönereglering inbegripna tjänstemannakategorier ligger här så nära, att enligt min mening fögderiförvaltningarna jämväl bort komma i åtanke vid den tillfälliga lönereglering, varom nu är fråga.»

Den omorganisation av fögderiförvaltningarna, som ägde rum år 1917, innebar som bekant, att kronofogdetjänsterna indrogos och de uppgifter, som förut ålegat kronofogdarna, överflyttades å postverket, landskontoren, landsfogdarna och länsmännen (landsfiskalerna). Häradsskrivarens ställning i fögderiförvaltningen lämnades däremot i stort sett orubbad, men förändringen medförde för denne tjänsteman ökat arbete i flera hänseenden. Om jag än måste giva löneregleringskommittén rätt därutinnan, att den sålunda företagna omorganisationen var genomgripande, kan jag emellertid icke biträda dess mening, att den samtidigt

företagna löneregleringen byggdes på nya grunder. Så torde icke hava varit fallet. Till stöd för denna min uppfattning vill jag framhålla, aft det vid detta tillfälle mindre gällde att tillämpa nya rationella grunder än att avväga avlöningsbeloppen så, att de kommo att stå i rättvist förhållande till de löneförmåner, som vid 1908 års lönereglering bestämts för länsstyrelsernas tjänstemän. Att denna synpunkt också företrädesvis beaktades, framgår av flera uttalanden av vederbörande föredragande vid ärendets behandling i statsrådet. Med fog lärer i varje fall icke kunna påstås, att vid ifrågavarande lönereglering lönerna bestämdes med hänsyn till det penningvärde, som gällde vid tiden närmast före krigsutbrottet.

Vad först beträffar *landsfogdarna*, fastställdes deras avlöning till 5,000 kronor med tre ålderstillägg à 500 kronor. Begynnelseavlöningen för denne tjänsteman blev därigenom 400 kronor lägre än länsassessorns men 1,400 kronor högre än länsnotariens av första lönegraden. Skillnaden emellan nu nämnda tjänstemäns avlöningsförmåner skulle väsentligt ändras, om landsfogdarna icke komme i åtnjutande av lönetillägg. Dessa senare tjänstemän skulle nämligen då bliva 1,300 kronor sämre avlönade än länsassessorerna och i förhållande till länsnotarierna av första lönegraden endast 550 kronor bättre avlönade. En dylik anordning synes så mycket mera orättvis, som de avlöningsförmåner, som vid löneregleringen bestämdes för landsfogdarna, blevo väl knappt tilltagna med hänsyn till deras tjänsteställning och den kompetens, som för dem uppställdes. Det torde därför vara nödvändigt att jämväl tilldela landsfogdarna enahanda lönetillägg, som enligt Kungl. Maj:ts förslag avses för länsassessorerna eller 900 kronor jämte 100 kronor i ortstillägg, där sådant bör ifrågakomma.

*Häradsskrivarens* begynnelseavlöning höjdes år 1917 med 400 kronor utöver det belopp, som han åtnjöt efter det tillfällig löneförbättring beviljats honom vid 1908 års riksdag. Bortsett från ett efter folkmängden utgående förvaltningsbidrag av 150 kronor för varje påbörjat 5,000-tal av fögderiets folkmängd, bestämdes begynnelseavlöningen till 3,600 kronor eller samma belopp, som länsnotarien och länsbokhållaren av första lönegraden erhöll. Uteslutes nu häradsskrivaren från löneförbättring, rubbas betänkligt det rådande förhållandet i avlöningshänseende mellan nämnda tjänstemän; och då en dylik rubbning icke är påkallad utan skulle innebära en orättvisa, synes mig, att häradsskrivarna böra erhålla samma lönetillägg, som ifrågasättes för länsnotarierna av första graden eller 850 kronor.

Vidkommande därefter *landsfiskalerna* (länsmännen) så erhöilo de år 1908 i tillfällig löneförbättring 1,100 kronor, förutom ortstillägg i före-

kommande fall. Härigenom ökades avlöningen från 1,600 kronor enligt 1878 års löneroglering till 2,700 kronor. År 1917 höjdes begynnelseavlöningen till 3,000 kronor, oavsett förvaltningsbidraget, eller 600 kronor mindre än det belopp, vartill landskanslisternas och landskontoristernas begynnelseavlöning samtidigt förhöjdes. Med hänsyn till den självständiga ställning och den ökade betydelse för statsförvaltningen, som landsfiskalerna erhöles genom omorganisationen, torde de för landsfiskalerna beslutade löneförmånerna vara snarare för låga än för höga i förhållande till de för länsstyrelsernas tjänstemän fastställda lönerna. Det framhölls också av flera länsstyrelser, att de ifrågasatta lönerna för ifrågavarande tjänstemän voro för lågt tillmätta. Jämväl beträffande landsfiskalerna torde alltså billighet och rättvisa fordra, att de tilldelas ett lönetillägg med enahanda belopp, som i den kungl. propositionen föreslås för landskanslister och landskontorister eller 600 kronor jämte ortstillägg med 25 kronor i de län, där dylikt tillägg bör ifrågakomma.

Då i årets riksstat äro upptagna under sjätte huvudtiteln D 6 fögderiförvaltningarna avlöningar till 24 landsfogdar, 119 häradsskrivare och 489 landsfiskaler samt under D 7 övergångsstat till 1 häradsskrivare och 3 landsfiskaler, torde kostnaden för beredande av tillfällig löneroglering åt fögderiförvaltningarnas tjänstemän enligt de grunder, jag tillåtit mig ifrågasätta, uppgå till 421,025 kronor enligt följande fördelning.

	Lön kronor.	Tjänstgöringspennin- gar kronor.	Ortstill- lägg. kronor.	Summa kronor.
<b>Fögderiförvaltningarna.</b>				
<i>Landsfogdarna, 24 tjänstemän.</i>				
1 tjänsteman (Stockholm) . . . . .	600	300	100	1,000
1 tjänsteman (Östersund, Umeå och Luleå) . . . . .	600	300	100	1,000
2 tjänstemän d:o . . . . .	1,200	600	200	2,000
1 tjänsteman (övrige residensstäder) . . . . .	600	300	—	900
19 tjänstemän d:o . . . . .	11,400	5,700	—	17,100
<i>Häradsskrivare, 119 tjänstemän.</i>				
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) . . . . .	500	300	50	850
12 tjänstemän d:o . . . . .	6,000	3,600	600	10,200
1 tjänsteman (övrige län) . . . . .	500	300	—	850
105 tjänstemän d:o . . . . .	57,750	31,500	—	89,250

	Lön kronor.	Tjänst- görings- pennin- gar kronor.	Ortstill- lägg kronor.	Summa kronor.
<i>Landsfiskaler, 489 tjänstemän.</i>				
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) .	400	200	25	625
72 tjänstemän d.o .	28,800	14,400	1,800	45,000
1 tjänsteman (övriga län) . . . . .	400	200	—	600
415 tjänstemän d.o . . . . .	166,000	83,000	—	249,000
Summa	—	—	—	<b>418,375</b>
<b>Övergångsstat.</b>				
<i>Härads-skrivare.</i>				
1 tjänsteman . . . . .	550	300	—	850
<i>Landsfiskaler.</i>				
1 tjänsteman . . . . .	400	200	—	600
2 tjänstemän . . . . .	800	400	—	1,200
Summa	—	—	—	<b>2,650</b>

På grund av vad jag sålunda anfört och med åberopande av innehålllet i landshövdingen Hagens i propositionen intagna skrivelse får jag vördsamt hemställa, att riksdagen må besluta att

*dels* medgiva, att de till fögderiförvaltningarna hörande tjänstemän må för år 1919 komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring enligt ovan angivna grunder, *dels ock* för ändamålet å tilläggsstat för år 1919 såsom förslagsanslag å sjätte huvudtiteln anvisa ett belopp av 421,000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t äskat till tillfällig löneroglering för vissa befattningshavare å ordinarie stat inom den civila statsförvaltningen.

Stockholm den 8 april 1919.

*Axel Bökelund.*

I motionen instämma:

*Carl Hederstierna.*

*Wilh. Björck.*

*Edvard Lithander.*

*Cornelius Olsson.*

*John Jönsson*  
i Boa.

*Sven Persson,*  
i Fritorp.

*S. Welin.*

*Arthur Gustafson,*  
i Kasenberg.

*Karl Andersson,*  
i Eliantorp

*K. A. Westman.*

*Axel E. Lindvall.*

*Axel Rune.*

*Walter Kant.*

